

друга смѣсъ, безъ лъжа, безъ примамки и безъ страхъ. Чрѣзъ това той научава дѣтето на истинската свобода: чрѣзъ навикътъ да се покорява на законътъ, той го освобождава отъ робството на себе си и на страститѣ си; но чрѣзъ идеята за длъжността той го освобождава и отъ принуждението на законътъ, и го учи да се управлява само отъ съвѣстѣта си и отъ себе си.

Колко величественна, но и колко страшна е ролята на бащата! Когато чловѣкъ, очуденъ, заслѣпенъ отъ величието на природата, се попита защо е всичко това и какъ е станжло всичко това, той намира само единъ отговоръ: единъ върховенъ разумъ е създалъ всичко и заповѣдва на всичко. Нѣколко заблудени лучи отъ този разумъ сж паднжли върху чловѣческии родъ, и му сж дали този характеръ на високо достойнство което го отличава отъ всичкитѣ други създания. Бащата е прѣдставителъ на този върховенъ разумъ. Той е първия посрѣдникъ мѣжду Бога и дѣтето, и духовний или мирский учитель работи върху първитѣ основи положени отъ бащата на семейството. Какъвъ прѣдмѣтъ за уважение отъ дѣтето! но и колко ужасно е повѣдението на бащата, ако, вмѣсто да испълни религиозно своята роля на нравственъ учитель, той оставя душата за която е отговоренъ, или на нѣжното пристрастие на майката, или на равнодушието на чуждитѣ, или, за да се не каже че нищо не е направилъ, го научи на едно ледено и ниско себелюбие, или най сетнѣ, унижающъ още повече родителското достойнство, става